

مشکلات ناهماهنگی با اقتصاد دنیا

آیت تجلی

کارشناس مسائل اقتصادی

در تمامی کشورهای جهان، جز برخی کشورهای مسلمان تعطیلات آخر هفته، ۲ روز پیاپی است. بر این اساس مردم می توانند برای آخر هفته خود برنامه ریزی مدونی داشته باشند. در این کشورها همه مراکز از جمله بانک‌ها، مراکز آموزشی و بخش خصوصی تعطیل هستند. در کشور ما ایران، تعطیلات غیربرنامه ریزی شده بسیار زیاد است، اما مردم از جهت برنامه ریزی برای تعطیلات آخر هفته در مشیقه هستند، زیرا روز پنجشنبه ادارات و مراکز مالی و تجاری تا نیمه روز مشغول کار هستند. روی دیگر سکه این ناهماهنگی تعطیلات آخر هفته در ایران با سایر کشورهای جهان با گسترش شبکه های مراودات بین المللی در سطح جهان، برای یک دوره چهارروزه ارتباط مالی و تجاری ایران را با سایر کشورها قطع می کند. این قطع ارتباط ۳ روزنیمه شبکه بانکی با جهان به طور قطع آثار سوئی بر شبکه بانکی در بخش بین الملل گذاشته است. این ناهماهنگی باعث شده تالاشی های صورت گرفته برای سازگاری بازارهای مالی و سرمایه ای ایران با روند جهانی بی نتیجه بماند. تعطیلات غیربرنامه ریزی شده در کشور ما بسیار زیاد است؛ به ویژه اگر این تعطیلات به تعطیلات آخر هفته نزدیک باشد. در نتیجه چنین موضوعی گاهی پیش آمده که کشور ۳ روز با حتی یک هفته تعطیل بوده است. در نهایت این تعطیلات جز آسیب رساندن به سیستم مالی و اقتصادی کشور نفع دیگری نخواهد داشت. تعطیلات نامنتاب برای کشورهایی که وضعیت اقتصادی بهتری دارند و کشورهای صنعتی محسوب می شوند، بسیار بیشتر نمود پیدا می کند، زیرا کارخانه های که روزانه یک خروجی ثابت داشته حالا با اضافه شدن این تعطیلات، یعنی رسماً تولید آن کمتر یا حتی متوقف خواهد شد. لازم به ذکر است که بازار بورس و طلا به دلیل اینکه تابعی از شرایط بین المللی هستند و خرید و فروش جهانی دارند، بیش ترین آسیب را در عدم تطابق تعطیلات آخر هفته ایران با جهان می بینند. در حال حاضر لایحه ای به مجلس ارائه شده که براساس آن قرار است روز پنجشنبه در سراسر کشور تعطیل رسمی باشد. هدف از این اقدام برنامه ریزی مدون خاوارها و گذران ساعات بیشتری در روزهای آخر هفته برای انجام خانواده بیان شده است. در لایحه تعطیلی پنجشنبه ها بانک‌ها مستثنایند و در کنار امکنی مانند بیمارستان‌ها و مراکز نظامی که ۲۴ ساعته مشغول کارند، قرار گرفته اند که این موضوع منطقی به نظر نمی رسد. همچنین باتوجه به فراگیری بانکداری الکترونیک و انجام اغلب امور مالی به وسیله اینترنت تعطیلی بانک‌ها در پنجشنبه ها در کنار سایر ارگان‌ها خالی در زندگی مردم ایجاد نمی کند. در کنار این موضوع، استرس و فشار کاری شدید کارمندان بانک و نیاز آنها به استراحت و مسافرت و همچنین شلوغی و ازدحام در شعب بانکی در روز پنجشنبه در صورت تعطیلی سایر ارگان‌ها، ضرورت تعطیلی بانک‌ها مانند سایر ادارات را بیشتر نمایان می کند؛ بنابراین از نمایندگی مجلس شورای اسلامی انتظار می رود که بررسی لایحه دولت نسبت به اصلاح این موضوع اقدام کنند. اما نکته حائز اهمیت این است که بانک‌ها عمده کارکردشان در مراودات بین المللی است؛ بر همین اساس دولت باید تلاش کند تا میزان مغایرت تعطیلات آخر هفته در ایران با جهان را به حداقل برساند، زیرا هرچه بازه زمانی برای مرادبات تجاری و مالی با کشورهای دنیا گسترده تر باشد، ایران کمتر از قافله جهانی عقب خواهد ماند. پیشنهاد بنده این است که به جای تعطیلی سراسری در روز پنجشنبه نمایندگان مردم در خانه ملت، تعطیلی روزهای شنبه را به رای بگذارند و برای همسو شدن تجارت ایران با جهان روز شنبه را به عنوان تعطیلی رسمی آخر هفته اعلام کنند. در این صورت مردم روز جمعه را که روز انجام فرایض دینی است از دست نخواهند داد. همچنین با تعطیلی روز شنبه اختلاف ایران در تعطیلات برنامه ریزی شده با جهان به حداقل می رسد.

خبر

عزت‌ا... یوسفیان ملا:

محسن رضایی اختیار کافی نداشت

یک نماینده پیشین مجلس در ارتباط با کناره گیری محسن رضایی از دولت و انتصاب وی به دبیری شورای عالی هماهنگی اقتصادی اظهار داشت: تشکیل شورای هماهنگی سران قوا از آن دست موضوعاتی است که برای تعیین راهبردهای مهم کشور تعیین شده است. رهبر انقلاب با توجه به اختیاراتی که دارند در شرایط خطیر این سال‌ها دستور تشکیل این شورا را صادر کردند تا برخی مسائل بسیار مهم اقتصادی به صورت ویژه بررسی و رفع شود. ما مسأله تحریم‌ها را داشتیم و داریم و همه تکلیف داشتند که در راه‌های مختلف تحریم‌ها را خنثی کنند. عزت‌ا... یوسفیان ملا گفت: مثلاً بعد از تحریم‌ها در حوزه فروش نفت دچار مشکل شدیم و باید برای فروش نفت راه‌هایی پیدا می شد. طبق قانون هر درآمدی که حاصل می شود باید به حساب غیرقابل برداشت دولت برود و با تصویب مجلس خرج شود، اما اگر بنا باشد چنین شود که در شرایط سخت کنونی کار پیش نمی رود. پس در شرایط جنگ اقتصادی باید تدابیر ویژه‌ای در نظر گرفت که یکی از آنها همین شورای هماهنگی سران قواست که گاهی می تواند به جای مجلس، گاهی به جای دولت و گاهی حتی به جای قوه قضائیه در موضوعات اقتصادی تصمیم بگیرد. وی افزود: این شورا از سوی رهبری قدرتی بسیار بالا دارد اما منظور که انتظار می رفت عمل نکند. رهبر انقلاب هم به این موضوع اشاره کردند و نقدهایی را وارد کردند. حالا در میان دبیرخانه ای قوی برای این شورا می تواند راهگشا باشد زیرا این دبیرخانه است که موضوعات مهمی که باید بر سر آنها بحث شود را وارد جلسات سران قوا می کند؛ بنابراین مسئولیت اخیر آقای محسن رضایی بسیار مهم تر از مسئولیت قبلی او در جایگاه معاون اقتصادی رئیس جمهور است. او برای این کار فرد مناسبی هم هست زیرا هم سال‌ها در مسئولیت‌های مختلف کار کرده است و هم سال‌ها تجربه دبیری مجمع تشخیص مصلحت نظام را در کارنامه دارد و هم اقتصاددان است. این تحلیلگر مسائل سیاسی همچنین بیان کرد: اکنون آقای رضایی می تواند تأثیر گذاری به مراتب بیشتری نسبت به جایگاهی که در دولت داشت را داشته باشد و موضوعاتی که دبیرخانه زیر نظر او به جلسات سران قوا می فرستد در صورت تصویب سران قوا و تأیید رهبری می تواند تصمیم حاکمیتی قلمداد شود. یوسفیان ملا در پایان تصریح کرد: انتقادی که به دولت وارد می شد، این بود که معلوم نبود چه فردی در حوزه اقتصادی حرف آخر را می زند.

یوسف مولایی در گفت و گو با «آرمان ملی»:

ایران باید استراتژی جدیدی در سیاست خارجی خود اعمال کند

آمریکا در برجام زیر بار مکانیزم حل اختلاف دیوان دادگستری نرفت؛ مکانیزم ماشه را جایگزین کرد

آرمان ملی - احسان اسقایی: مذاکرات هسته‌ای ظاهراً آغاز شده است، چرا که علی باقری کنی در توثیاتی اعلام کرد: «در ادامه رازینی‌های دیپلماتیک با طرف‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، با هم‌تایان آلمانی، فرانسوی و انگلیسی خود در ابوظبی ملاقات کرده و در مورد طیفی از موضوعات و نگرانی‌های متقابل با هم گفت و گو نمودیم». در گذشته نیز اخبار مختلفی در مورد مذاکرات ایران و آمریکا به صورت غیر مستقیم در مسقط شنیده می شد. برخی تلاش کردند این مذاکرات را به یک توافق موقت ارجاع دهند که هم آمریکا و هم ایران این شیوه توافق را رد کردند و تهران صراحتاً اعلام کرد که برجام ۲۰۱۵ را می خواهد. از سوی دیگر البته برخی بدخواهان برجام در آمریکا اروپایی‌ها در خواست کرده‌اند که با توجه به اینکه ایران به مرحله گریز هسته‌ای نزدیک شده است لازم است مکانیزم ماشه علیه تهران به اجرا در آید. با این وجود به نظر می رسد با در نظر گرفتن آغاز مذاکرات حتی به صورت مخفی دیگر نباید در انتظار اجرای این مکانیزم بود. از سوی دیگر ایران و آمریکا از مدت‌ها دور معاهده مودت و دوستی را با یکدیگر امضا کردند و بعضاً ایران توانسته با توسل به آن احکامی را به نفع خود از مراجع قضائی و داوری بین الملل اخذ کند. حال باید دید ایران بار دیگر می تواند در صورت عدم بهبود وضعیت برجام با استفاده از این معاهده علیه تحریم‌های یک جانبه آمریکا اقدام حقوقی کند؛ «آرمان ملی» در این ارتباط با یوسف مولایی حقوقدان به گفت و گو پرداخته است.

پالس‌های مختلفی در ارتباط با آغاز مذاکرات هسته‌ای به صورت غیر علنی شنیده می شود آیا امیدی به احیای برجام وجود دارد؟

برجام یک توافق چندجانبه است که آمریکا از آن به صورت یک طرفه خارج شده و به تعهدات خود در برابر ایران عمل نکرده است. حال باید دید آمریکا مجدداً تمایلی دارد که به این توافق که یکبار از آن خارج شده با همان کیفیت قبلی، وارد شود یا خیر.

چرا آمریکا نباید در اندیشه ورود به برجام ۲۰۱۵ باشد؟

چون بر اساس برجام برخی قواعد در متن برجام وجود دارد که ظاهراً بر اساس آن بندها برخی محدودیت‌ها علیه ایران برداشته می شود. از جمله خرید سلاح و موارد دیگر. احتمالاً آمریکا نمی خواهد این موارد را بپذیرد و شاید به همین علت است که برخی اعلام می کنند که آمریکا به دنبال یک توافق جدید است.

ایران یک معاهده تحت عنوان معاهده مودت و دوستی با آمریکا امضا کرده است. این معاهده در چه فضای بین دو کشور بسته شد؟

معاهده مودت بین ایران و آمریکا در ۱۳۵۵ به امضا رسیده است و بر توسعه روابط تجاری و اقتصادی دو کشور تأکید دارد. دو دولت ایران و آمریکا با امضای این معاهده نامه به دنبال توسعه همکاری‌های اقتصادی بودند. این معاهده مسلمانا در بستر و وضعیت سیاسی بین المللی ایران در دوران پهلوی شکل گرفته است. ایران و آمریکا در قیل از انقلاب رابطه خوبی با هم داشتند و ایران در منطقه در آن زمان در حال قدرت گرفتن بود و آمریکا در آن زمان تمایل زیادی به کمک به ایران داشت. خصوصاً به این علت که ایران می توانست سدی در برابر توسعه کمونیسم باشد. به عبارت بهتر فضای جنگ سرد موجب شد آمریکایی‌ها علاقه زیادی داشته باشند که به منظور مبارزه با کمونیسم با ایران وارد معامله شوند. این معاهده در آن زمان کارایی داشت و اکنون ایران به لحاظ حقوقی نمی تواند از این معاهده استفاده کند.

این معاهده یک معاهده حقوقی بین ایران و آمریکا بوده است و نه شاه و آمریکا و مسأله نیز اینچا مسأله حقوقی است. آیا از نظر حقوقی نمی توان از ظرفیت این معاهده به منظور محکومیت آمریکا استفاده کرد؟

اصل بر اعتبار معاهدات است مگر اینکه یکی از طرفین آن را فسخ کرده باشد. این معاهده برای سال‌ها از خشم و شمشیر روابط ایران و آمریکا در امان ماند و به رغم اینکه ایران خصوصاً در اوایل انقلاب همه معاملات و حتی قراردادهایی که پول آن را داده بود را لغو کرد اما این معاهده پا برجا بود.

زمانی که روابط ایران و آمریکا غیر دوستانه شد اما به

لحاظ حقوقی این معاهده فسخ نشد و ایران در دیوان داوری ایران و آمریکا به این معاهده استناد کرد. چون برای رفتن به دیوان بین المللی دادگستری باید صلاحیت دیوان را اختیاری است با یک معاهده مستند شود، ایران هم به این معاهده استناد کرد و در دعوی ایرباس در دعوی حمله به کشتی‌های ایران، در دعوی تحریم‌های آمریکا، در دعوی حمله به سکوها نفتی ایران، به این معاهده استناد کرد و زمانی که آمریکا می‌ها در یافتند که از این معاهده هیچ سودی برای آنها ایجاد نمی شود و تنها هزینه آن را می پردازند نهایتاً از این معاهده خارج شدند.

دیوان به هر میزان با تفکر و منطق غربی‌ها داوری می کند اما در نهایت یک نهاد حقوقی و بی طرف حساب می شود و آمریکایی‌ها نمی توانستند در موضوعی که امنیتی است یک مرجع بی طرف را به عنوان داور تعیین کنند لذا مکانیزم ماده ۳۶ و ۳۷ را در برجام پیش بینی کردند که نهایتاً با این مکانیزم (ماشه) می توانند اختلافات را به ضرر ایران حل و فصل کنند

اگر ایران بخواهد در حال حاضر دعوی حقوقی علیه آمریکا اقامه کند، آیا اقامه آن امکان پذیر است؟

دیگر هیچ مبدا حقوقی وجود ندارد که ایران با استناد به آن در اختلافات با آمریکا به آن استناد کند. یک توافقنامه با غربی‌ها از جمله آمریکایی‌ها بست که واشنگتن از آن به صورت یک طرفه خارج شد، با وجود خروج آمریکا از این قرارداد، ایران اقدامی حقوقی در این زمینه علیه آمریکایی‌ها انجام نداد؛ در مناسبات بین المللی برای اعاده یک دعوا علیه کشوری دیگر در ابتدا باید یک دادگاه صالحه رسیدگی به اختلافات را پیدا کرد. معمولاً دیوان بین المللی دادگستری شاخص ترین و معتبرترین مرجع حقوقی است اما صلاحیت آن اجباری نیست یعنی در یک معاهده یا توافق نامه باید دیوان به عنوان یک مرجع رسیدگی کننده قضائی، پیش

بر اساس برجام برخی قواعد در متن برجام وجود دارد که ظاهراً بر اساس آن بندها برخی محدودیت‌ها علیه ایران برداشته می شود. از جمله خرید سلاح و موارد دیگر. احتمالاً آمریکایی‌ها نمی خواهند این موارد را بپذیرد و شاید به همین علت است که برخی اعلام می کنند که آمریکا به دنبال یک توافق جدید است

نگره

راهکار اجباری

دولت‌ها به طور معمول باید هزینه سفر حج را از حجاج بگیرند و طبق سهمیه‌ای که عربستان سعودی به هر کشور داده، اقدام به اعزام حجاج کنند. در مورد ایران اتفاقی که هر سال رخ می دهد، انتقاد به بودجه‌ایست که تحت عنوان یارانه برای حجاج در نظر گرفته می شود. هر چند سازمان حج چنین فرضیه‌ای را نمی پذیرد و همواره گفته است که حجاج خرج سفرشان را خودشان می دهند، اما اتفاقی که امسال افتاده از سال‌های دیگر عجیب تر است. ایالات متحده آمریکا مجوز پرداخت حدود ۳ میلیارد دلار از بدهی‌های عراق به ایران بابت خرید گاز و برق را صادر کرده است. یک منبع وزارت خارجه عراق به خبرگزاری رویترز گفته است «این پول از طریق بانک تجاری عراق منتقل می شود و تأکید شده که از آن باید فقط برای هزینه زائران ایرانی و مواد غذایی صادراتی به ایران، استفاده شود.» علاوه بر این منبع درآمدی جدید برای سازمان حج، دولت هر سال به سازمان حج، ارز با نرخ یارانه‌ای پرداخت می کند. سازمان حج و زیارت ۲۷ دی ماه سال گذشته، در حالی که قیمت دلار در صرافی‌ها از مرز ۳۹ هزار تومان عبور کرده بود، اعلام کرد: «ارز حج از سوی دولت با نرخ ۳۶ و ۳۷ را در برجام پیش بینی کردند که نهایتاً با این مکانیزم (ماشه) می توانند اختلافات را به ضرر ایران حل و فصل کنند.

این مورد توسط تیم حقوقی ایران پیش بینی نشده بود؟

ایران نمی توانست اقدامی در این زمینه انجام دهد. در زمانی که مناسبات ایران و آمریکا دوستانه بود آمریکایی‌ها با طیب خاطر پذیرفتند که در ایران یک معاهده امضا کنند و اساساً فکر نمی کردند بین ایران و آمریکا اختلافی به وجود آید که به دیوان کشیده شود، اما در رابطه با جمهوری اسلامی حاضر نبودند این امتیاز بزرگ را به ایران بدهند لذا از موضع قدرت در برجام رفتار کردند. این مورد نشان می دهد که به رغم اینکه برخی دیپلمات‌ها اعلام می کنند؛ از آزادی عمل چندانی هم برخوردار نبوده اما این مکانیزم هم علیه ایران ایجاد شده است.

آیا می توانند در حال حاضر این مکانیزم را علیه ایران اجرایی کنند؟

این مورد بستگی به اراده سیاسی غربی‌ها دارد و اگر چنین اراده‌ای را داشته باشند می توانند مکانیزم ماشه را اجرایی کنند و در این صورت همه چیز به قبل از برجام بازمی گردد و تمام قطعنامه‌هایی که علیه ایران تصویب شده است، علیه ایران اعمال می شود. آنها می توانند تحریمی‌های بین المللی را زیر نظر سازمان ملل اجرایی کنند و این مورد برای ایران بهر هزینه خواهد بود. در حال حاضر تنها تحریم‌های آمریکا علیه ما اعمال می شود و جامعه جهانی چندان تحریمی را علیه ایران اجرا نمی کند.

ایران مذاکراتی را با آژانس شروع کرده و خوشبینانه روند‌ها هم نشان می دهد سطح تعامل ایران و آژانس افزایش یافته است. این اقدام ایران تا چه میزان می تواند شرایط را تغییر دهد؟

ایران باید یک استراتژی و سیاست مشخص در رابطه با مسائل بین المللی برای خود ایجاد کند. ایران با نظم جهانی کنونی کنار نمی آید. البته نظم کنونی جهانی عادلانه نیست اما به هر حال بسیاری پشت این نظم قرار گرفته‌اند که این نظم برقرار شود. ما هر زمان هم توان داشته باشیم این نظم را دور می زنیم با وجود اینکه این نگاه در ذهن سیاستمداران ما وجود دارد اما به نظر باید عبور از این شرایط یک استراتژی دقیقی را در سیاست خارجه طراحی کرد و برجام را احیا نمود. ایران باید قدرتمند شود تا بتواند اراده خود را در این نظم کنونی به دیگران تحمیل کند. آمریکا و سایر کشورها نیز در مناسبات بین المللی در چارچوب منافع ملی از قدرت خود استفاده می کنند و حتی حقوق بین الملل و توافق نامه‌های مختلف را زیر پا می گذارد. ایران هم اگر می خواهد برخلاف نظم بین الملل رفتار کند باید قدرتمند شود اما اکنون باید از بحران‌های کنونی را کاهش داد و تنش‌ها را کاهش دهد تا فرصتی ایجاد شود و سیاست‌های خود را اجرایی کند.

واکنش آذربایجان به موضع ایران در رابطه با کاهش تنش

برخی تماس‌هایمیان تهران و باکو برقرار شده است

مؤذکر می شوم که آذربایجان منتظر کامل شدن تحقیقات درباره این حمله است. مرتکیان و سازمان دهندگان این اقدام باید به جدی ترین روش ممکن پاسخگو و مجازات شوند. او افزود: طرف آذربایجانی باید مطمئن شود که شرایط برای عملکرد امن سفارت فراهم است و ایران در این زمینه تضمین می دهد. اظهارات این مقام وزارت امور خارجه آذربایجان در پی این مطرح می شود که سخنگوی وزارت امور خارجه ایران روز گذشته در یک نشست خبری درباره روابط ایران و آذربایجان گفت: سیاست جمهوری

دولت‌ها به طور معمول باید هزینه سفر حج را از حجاج بگیرند و طبق سهمیه‌ای که عربستان سعودی به هر کشور داده، اقدام به اعزام حجاج کنند. در مورد ایران اتفاقی که هر سال رخ می دهد، انتقاد به بودجه‌ایست که تحت عنوان یارانه برای حجاج در نظر گرفته می شود. هر چند سازمان حج چنین فرضیه‌ای را نمی پذیرد و همواره گفته است که حجاج خرج سفرشان را خودشان می دهند، اما اتفاقی که امسال افتاده از سال‌های دیگر عجیب تر است. ایالات متحده آمریکا مجوز پرداخت حدود ۳ میلیارد دلار از بدهی‌های عراق به ایران بابت خرید گاز و برق را صادر کرده است. یک منبع وزارت خارجه عراق به خبرگزاری رویترز گفته است «این پول از طریق بانک تجاری عراق منتقل می شود و تأکید شده که از آن باید فقط برای هزینه زائران ایرانی و مواد غذایی صادراتی به ایران، استفاده شود.» علاوه بر این منبع درآمدی جدید برای سازمان حج، دولت هر سال به سازمان حج، ارز با نرخ یارانه‌ای پرداخت می کند. سازمان حج و زیارت ۲۷ دی ماه سال گذشته، در حالی که قیمت دلار در صرافی‌ها از مرز ۳۹ هزار تومان عبور کرده بود، اعلام کرد: «ارز حج از سوی دولت با نرخ ۳۶ و ۳۷ را در برجام پیش بینی کردند که نهایتاً با این مکانیزم (ماشه) می توانند اختلافات را به ضرر ایران حل و فصل کنند. همچنین یارانه دیگری که به حجاج اختصاص پیدا کرده، مربوط به سهمیه ارز مسافرتی است. به هر حاجی ۵۰۰ دلار ارز مسافرتی به ارزش حدوداً ۲۰ درصد زیر قیمت بازار داده شده است. تنها ماوریت تعریف شده برای سازمان حج و زیارت «سامان‌دهی اعزام زائران به حج، عمره و عتبات عالیات» است. بیشترین هزینه این سازمان در اعزام زائر به عربستان و عراق صرف می شود و ظاهراً ارزش رالی این بودجه هم به طور تمام و کمال از طرف زوار و حجاج تأمین می شود. سال گذشته سازمان حج و زیارت اعلام کرد که «با توجه به ماه‌های متفاوت نرخ دلار تخصیص یافته برای حج و نرخ دلار بازار آزاد، به هر حاجی دست کم ۸۰ میلیون تومان یارانه پرداخت شده است.» این در حالی است که طبق احکام اسلامی، شرط اکید وجوب حج برای مسلمانان، استطاعت و تمکن مالی است؛ به این معنا که مسافر باید بدون وام یا کمک دیگران بتواند هزینه‌های حج خود را بپردازد. قیمت ارز در پایان سال گذشته به ۶۰ هزار تومان هم رسیده بود و علت آن ترس بازار از محدودت شدن دسترسی دولت به درآمد‌های ارزی بود. دولت ایران با همین بهانه، هزینه سفر گردشگران ایرانی به خارج از کشور را سخت‌تر کرده و هزینه عوارض آنها را افزایش و سهمیه ارز مسافرتی آن‌ها را کاهش داد. از نظر مردم ایران، محکم کردن کمربند اقتصادی کشور، در تضاد با برخی سیاست‌هایی است که دولت در مورد سفرهای زیارتی اتخاذ کرده است. تلاطم شدید بازار ارز ایران و افت بی سابقه ارزش پول ملی و متعاقباً افزایش سرسام‌آور قیمت کالا‌های اساسی برای ایرانیان به یک امر عادی بدل شده است.

هزینه حج اجباری ایرانی کمتر از بدهی معوقه عراق

نوروزی نایب رئیس کمیسیون حقوقی مجلس در واکنش به مصرف بدهی عراق به عنوان ارز حج گفته است: «این پول برای کل مردم است و باید در جهت اهداف پایدار ملت ایران هزینه شود. دادن این منبع ارزی به حجاج، ایجاد تورم می کند، چون آنها این ارز را در داخل، تبدیل به پول نقد و در بازار هزینه می کنند. از این رو بهتر است این بدهی در یافتی را در راه‌های پایدار همچون آب تهران هزینه کنیم.» در حالی که نوروزی معتقد است مجلس نباید نسبت به تخصیص بدهی‌های عراق به حجاج ساکت بماند و «اگر موضوع محرز شود» کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس بی تفاوت نخواهد ماند، بعضی نمایندگان معتمدند همین هم غنیمت است. جبار کوچکی‌نژاد نماینده عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس می گوید: «در شرایط تحریمی، از هر مسیری که بتوانیم ارز خودمان را بگیریم، این کار را می کنیم. ناچاریم برای حجاج ارز بدهیم؛ حالا ارز لازم را از این منبع می دهیم. ما ناچاریم در این شرایط اقتصادی و مشکلات ارزی که داریم، از این روش استقبال کنیم.» در عین حال اتفاقی که افتاده این است که ایران بعد از سال‌ها انتظار، بدون اینکه خالتی در نحوه بازپرداخت بدهی‌های معوقه عراق داشته باشد، مجبور شده به راهکار هماهنگ عراقی‌ها و آمریکایی‌ها تن بدهد. این راهکار هم در واقع نتیجه بهبود روابط ایران و عربستان بوده است. کتالی که برای بازپرداخت بدهی‌های ارزی ایران در عراق به سمت عربستان سعودی باز شده، در نتیجه از سرگیری روابط تهران-ریاض بعد از هفت سال تیرگی روابط بوده است. با این حال سود عربستان را چه از لحاظ معنوی (به عنوان میاجی دیپلماتیک باز پرداخت بدهی‌ها به ایران)، چه از لحاظ مادی (میاجی عینی واریز بدهی‌ها به حساب‌هایی در عربستان) نباید نادیده گرفت. از سوی دیگر، هزینه حج اجباری ایرانی بسیار کمتر از مقدار بدهی معوقه‌ای است که قرار شده عراق برای صرف هزینه حج به ایران باز پرداخت کند. مجموعاً ۸۷ هزار نفر حاجی ایرانی اعزام شده‌اند. هزینه‌های حج چیزی حدود ۵ تا ۶ هزار دلار برای هر نفر است که این یعنی رقمی نزدیک به ۶۰۰ تا ۶۰۰ میلیون دلار از بودجه امسال باید بابت هزینه اعزام حجاج، به عربستان سعودی داده شود. این در حالی است که عراق قرار است بیش از ۲.۷ میلیارد دلار بدهی ایران را با هدف مصرف در مورد حج آزاد کند.